

BOLALARDA SURUNKALI ALLERGIK BO'LMAGAN O'PKA KASALLIKLARIDA IMMUNOLOGIK O'ZGARISHLARNING AHAMIYATI

Yaxudaev E.M.

Andijon davlat tibbiyot instituti

Annotatsiya

Ko'pgina tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, surunkali allergik bo'lmagan o'pka patologiyasi bo'lgan bemorlarda samarali antibakterial terapiya uchun jiddiy to'siq patogenlarning polirezistentsiyasining oshishi hisoblanadi, bu bemorlarning ushbu toifasida antibakterial dorilarni tez-tez va ba'zan mantiqsiz qo'llash bilan bog'liq.

Surunkali bronxopulmoner patologiyasi bo'lgan bolalar va o'spirinlarda o'ziga xos bo'lmagan himoya omillari va o'ziga xos immunitet reaksiyasini bir vaqtning o'zida o'rganish o'tkazildi.

Kasallikning progressiv tabiati, tez-tez kuchayishi (yiliga 4 martadan ortiq) bo'lgan bemorlarda ifn darajasining pasayishi surunkali yallig'lanish jarayonining borishini bashorat qilish va davolash samaradorligini baholash uchun boshqa testlar bilan bir qatorda foydalanish imkoniyatini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: bolalar, surunkali nonspesifik o'pka kasalliklari, immunitet reaksiyasi, yallig'lanish.

THE IMPORTANCE OF IMMUNOLOGICAL CHANGES IN CHRONIC NON-ALLERGIC LUNG DISEASES IN CHILDREN

Yaxudaev E.M.

Andijan state medical institute

Abstract

According to many researchers, a serious obstacle to effective antibacterial therapy in patients with chronic non-allergic lung pathology is increased polyresistance of pathogens, which is associated with the frequent and sometimes irrational use of antibacterial drugs in this category of patients.

A simultaneous study of nonspecific protective factors and a specific immune response in children and adolescents with chronic bronchopulmonary pathology was conducted.

The progressive nature of the disease, a decrease in IFN levels in patients with frequent exacerbations (more than 4 times a year) indicate the possibility of using, along with other tests, to predict the course of the chronic inflammatory process and evaluate the effectiveness of treatment.

Keywords: children, chronic nonspecific lung diseases, immune response, inflammation.

ВАЖНОСТЬ ИММУНОЛОГИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ ПРИ ХРОНИЧЕСКИХ НЕАЛЛЕРГИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЯХ ЛЕГКИХ У ДЕТЕЙ

Яхудаев Э.М.

Андижанский государственный медицинский институт

Аннотация

По мнению многих исследователей, серьезным препятствием для эффективной антибактериальной терапии у пациентов с хронической неаллергической патологией легких является повышенная полирезистентность возбудителей, что связано с частым, а иногда и иррациональным применением антибактериальных препаратов у этой категории пациентов.

Проведено одновременное исследование неспецифических защитных факторов и специфического иммунного ответа у детей и подростков с хронической бронхолегочной патологией.

Прогрессирующий характер заболевания, снижение уровня ИФН у больных с частыми обострениями (более 4 раз в год) свидетельствуют о возможности использования наряду с другими тестами для прогнозирования течения хронического воспалительного процесса и оценки эффективности лечения.

Ключевые слова: дети, хронические неспецифические заболевания легких, иммунный ответ, воспаление.

Dolzarbli. Bolalarda o'pkaning surunkali allergik bo'lmagan yallig'lanish kasalliklari muammosi zamonaviy pediatriyaning eng qiyin muammolaridan biri bo'lib qolmoqda [1]. Surunkali o'pka patologiyasi dastlab buzilmagan o'pka to'qimasi asosida hosil bo'lgan bronxopulmoner tizimning orttirilgan kasalliklarini ham, o'pkaning tug'ma va irsiy patologiyasining natijasi bo'lgan holatlarni ham o'z ichiga oladi. O'pkada surunkali yallig'lanish o'chog'ining rivojlanish sabablaridan qat'i nazar, uning oqibatlari bola tanasining rivojlanishi uchun juda muhimdir.

Hayotni qo'llab-quvvatlash tizimlaridan birining, ya'ni nafas olish tizimining mag'lubiyati doimiy intoksikatsiya sindromi, gipoksiya, immunitet tizimidagi o'zgarishlar bilan bog'liq bo'lib, bu bemorlarning erta nogironligiga, terapevtik tadbirlarni doimiy ravishda o'tkazish zarurligiga va umr ko'rish davomiyligining

pasayishiga olib keladi [4, 6]. Bir necha o'n yillar davomida surunkali bronxopulmoner patologiyaning tasnifi sezilarli o'zgarishlar va o'zgarishlarga duch keldi.

Shu munosabat bilan, nosologik shakllarni hisobga olgan holda bolalarda surunkali yallig'lanish o'pka kasalliklarining tarqalishi bo'yicha zamonaviy statistika juda o'zgaruvchan va qarama-qarshi. Bu nafaqat tasniflash formulalarining noaniqligi, balki ushbu bemorlar guruhini aniqlashga turli xil diagnostik yondashuvlar, har bir mintaqaning geografik, ekologik va iqtisodiy xususiyatlarining o'ziga xosligi bilan bog'liq [2].

Shu bilan birga, mintaqadagi patomorfologik xususiyatlarini hisobga olgan holda har bir nomenklatura grafigi bo'yicha ishonchli statistik ma'lumotlar bemorlarning ushbu kontingentiga tibbiy va ijtimoiy yordam ko'rsatish bo'yicha tashkiliy va uslubiy tadbirlarni takomillashtirishga imkon beradi.

Bolalardagi surunkali allergik bo'lmagan kasalliklarning nozologik shakllarining xilma-xilligiga qaramay, ularning patogenezini sitokin vositachiligidagi yallig'lanish jarayoniga asoslangan bo'lib, unda bakterial infeksiya qo'zg'atuvchi omil hisoblanadi [5]. Shunga asoslanib, bolalarda surunkali allergik bo'lmagan bronxopulmoner kasalliklarni davolashning asosiy vazifalaridan biri bu ta'sirlangan o'pkaning bronxlaridagi yuqumli va yallig'lanish jarayoniga ta'sir qilishdir. Mikrobiologik tadqiqotlar antibiotik terapiyasi ko'rsatkichlarini aniqlashda asosiy hisoblanadi.

Ko'pgina tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, o'pkaning surunkali allergik bo'lmagan patologiyasi bo'lgan bemorlarda samarali antibiotik terapiyasini o'tkazishda jiddiy to'siq patogenlarning ko'p qarshiligining kuchayishi bo'lib, bu ushbu toifadagi bemorlarda antibakterial dorilarni tez-tez va ba'zan mantiqsiz qo'llash bilan bog'liq [1, 4]. Yuqorida aytilganlarning barchasi empirik antibiotik terapiyasi uchun sxemalarni o'z vaqtida o'zgartirish uchun bakterial floraning antibakterial dorilarga o'zgaruvchan sezgirlikni doimiy ravishda o'rganish zarurligini taqozo etadi [3].

Yallig'lanish jarayonining xronikatsiyasiga hissa qo'shadigan sabablar orasida tananing immunologik himoyasidagi nuqsonlarga alohida o'rin beriladi. So'nggi yillardagi tadqiqotlar surunkali allergik bo'lmagan o'pka kasalliklari bilan og'rigan bemorlarda tananing immunitet holatidagi sezilarli o'zgarishlarning shubhasiz dalillarini o'z ichiga oladi.

Tadqiqot maqsadi. Surunkali yallig'lanishli o'pka kasalliklari bo'lgan bolalarda sitokin ishlab chiqarishdagi o'zgarishlarning klinik, epidemiologik, etiologik xususiyatlari va qonuniyatlarini va o'ziga xos bo'lmagan qarshilik omillarini aniqlash.

Tadqiqot materiallari va usullari. Ishning belgilangan maqsadi va

vazifalariga muvofiq o'rganish to'rt bosqichda o'tkazildi. I guruh (29 bemor (49,1%) - buzilmagan o'pkada hosil bo'lgan yuqumli va yallig'lanish jarayoni bo'lgan bemorlar. II guruh (30 bemor (50,8%)) o'pkada surunkali yuqumli va yallig'lanish jarayoni bronxopulmoner tizimning tug'ma yoki irsiy patologiyasi bilan bog'liq bo'lgan bemorlar tomonidan ifodalanadi.

Tadqiqot natijalari. Periferik qon zardobida yallig'lanishga qarshi sitokinlar (il-1P, il-6, il-8) darajasining oshishi aniqlandi, bu konjenital va irsiy patologiya fonida O'SYK bilan og'rigan bemorlarda klinik remissiya davrida davom etadi, bu hozirgi surunkali yallig'lanish mavjudligini ko'rsatadi, yuqori tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan otoimmun komponent bilan yallig'lanishga qarshi sitokinlar darajasi (il-4, ifn-y).

Sohada O'SYK tarqalishini aniqlash bemorlarning ushbu kontingentiga tibbiy va ijtimoiy yordam ko'rsatish bo'yicha tashkiliy va uslubiy tadbirlarni takomillashtirishga imkon beradi. O'SYK bilan og'rigan bemorlarda nafas yo'llarining mikrobial ifloslanish xususiyatlari va antibakterial dorilarga sezgirligi aniqlandi, bu kasallik kuchaygan taqdirda empirik antibakterial terapiya rejimlarini optimallashtirishga imkon beradi. Andijon viloyati sog'lom bolalarida il-1P, il-4, il-6, il-8, ifn-u, zardob lizozimining darajasi, qon zardobining bakterisid faolligi va komplementning sz komponentining me'yoriy ko'rsatkichlari aniqlandi, ulardan viloyat miqyosida foydalanish mumkin amaliy sog'liqni saqlash. O'SYK bilan og'rigan bemorlarda qon zardobida il-1P, il-4, il-6, il-8, qon zardobida Lizozim, bask va qon zardobida ifn-u darajalari aniqlandi, bu surunkali kasallikning faolligi va bosqichi uchun qo'shimcha diagnostika laboratoriyasi mezonlari sifatida taklif qilinishi mumkin bronxopulmoner jarayon.

Bronxopulmoner tizimning irsiy va tug'ma patologiyasi bo'lgan bemorlarda bronxopulmoner jarayonning kuchayishi sezilarli darajada tez-tez tashxis qo'yilgan (GGda $2,71 \pm 0,048$. va gg mos ravishda 2.28 ± 0.047 . I ($p=0,01$), surunkali gipoksiya belgilari (shu jumladan jismoniy rivojlanishdagi kechikish (gg holatlarining 70,1%. II va mos ravishda i sinfdagi 34,3% holatlar), instrumental tekshiruv paytida miyokarddagi metabolik kasalliklar belgilari (II sinfdagi 13,3% va I sinfdagi 3,4% holatlar) va interkurrent kasalliklar, shu jumladan sinusit (II sinfdagi 33,3% va i sinfdagi 17,2% holatlar).

Navbati bilan i sinf). O'SYK bemorlarining ikkala guruhida bronxopulmoner jarayonning kuchayishi mikinfektsiya(68,2% hollarda), gramm-musbat (71,8% hollarda) yoki gramm-musbat va gramm-manfiy mikroorganizmlarning kombinasiyasi (28,2% hollarda) va mikrobiota vakillarining boshlang'ich terapiya antibiotiklariga ko'p qarshilik ko'rsatishi bilan bog'liq. Gram-manfiy mikrofloraning ustunligi tug'ma va irsiy o'pka kasalliklari (59%) bo'lgan bemorlarda topilgan. O'SYK bilan og'rigan bemorlarda yallig'lanish jarayonining kuchayishi sarum

muramidaza va Bass kontsentrasiyasining oshishi bilan sezilarli diskomplementemiya bilan tavsiflanadi va shuning uchun ularni aniqlash yallig'lanish faolligining qo'shimcha laboratoriya belgilari sifatida ko'rib chiqilishi mumkin.

Tug'ma immunitet omillari ko'rsatkichlarining o'zgarish darajasi (NV komponent komplementi, Bass, Lizozim) sezilarli darajada yuqori ($p < 0,01$; mos ravishda $p < 0.001$ va $p < 0.001$) irsiy va tug'ma patologiya bilan bog'liq surunkali o'pka kasalliklari bo'lgan bemorlarda, bu bemorlarning ushbu toifasidagi bronxial daraxtda qisman boshqariladigan yallig'lanish jarayonining aksidir.

Xulosa. O'SYK bilan og'rigan bemorlarda immunologik parametrlarning aniqlangan xususiyatlari terapevtik sayohatlar va kuzatuvlarni individuallashtirish-ga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Аверьянов, А.В. Дефицит а 1-антитрипсина и хроническая обструктивная болезнь легких / А.В. Аверьянов, А.Э. Поливанова // Пульмонология. - 2007. - №3. - С. 103-109.
2. Сорока НД, Михайлова ОВ, Смирнова НН. Современное состояние проблемы хронических неспецифических заболеваний органов дыхания у детей. Пульмонология детского возраста: проблемы и решения. 2015;15:245.
3. Холодок ГН, Морозова НВ. Современные методы и возможности этиологической верификации бронхолегочных заболеваний у детей. Бюллетень физиологии и патологии дыхания. 2016;60:12530.
4. Hudson, L.D. Therapy for late-phase acute respiratory distress syndrome / L.D. Hudson, C.L. Hough // Clinics in chest med. - 2006. - Vol.27. - №4 - P. 671-677.
5. McKone, E.F. CFTR genotype as a predictor of prognosis in cystic fibrosis / E.F. McKone, C.H. Goss, M.L. Aitken. // Chest. - 2006. - V.130. - №5. - P. 1441-1447.
6. Yu, H. Innate Lung Defenses and Compromised Pseudomonas aeruginosa. Clearance in the Malnourished Mouse Model of Respiratory Infections in Cystic Fibrosis / H. Yu, S.Z. Nasr, V. Deretic // Infection and Immunity - 2000. - Vol. 68. - № 4. - P.2142-2147.